

Dokument z posiedzenia

B9-0488/2023

30.11.2023

PROJEKT REZOLUCJI

złożony zgodnie z art. 112 ust. 2 i 3 oraz art. 112 ust. 4 lit. c) Regulaminu

w sprawie projektu rozporządzenia Komisji zmieniającego załączniki II i V do rozporządzenia (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości fipronilu w określonych produktach lub na ich powierzchni
(D089865/03 – 2023/2945(RPS))

**Komisja Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia Publicznego i
Bezpieczeństwa Żywności**

Posłowie odpowiedzialni: Anja Hazekamp, Maria Arena, Michal Wiezik, Jutta Paulus

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie projektu rozporządzenia Komisji zmieniającego załączniki II i V do rozporządzenia (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości fipronilu w określonych produktach lub na ich powierzchni (D089865/03 – 2023/2945(RPS))

Parlament Europejski,

- uwzględniając projekt rozporządzenia Komisji zmieniającego załączniki II i V do rozporządzenia (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości fipronilu w określonych produktach lub na ich powierzchni (D089865/03),
- uwzględniając rozporządzenie (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości pestycydów w żywności i paszy pochodzenia roślinnego i zwierzęcego oraz na ich powierzchni, zmieniające dyrektywę Rady 91/414/EWG¹, w szczególności jego art. 14 ust. 1 lit. a),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 178/2002 z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiające ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołujące Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiające procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności², w szczególności jego art. 5 ust. 1,
- uwzględniając art. 11, 13, 168 i 191 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając opinię wydaną 19 września 2023 r. przez Stały Komitet ds. Roślin, Zwierząt, Żywności i Pasz,
- uwzględniając uzasadnioną opinię Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) z 13 marca 2023 r. opublikowaną 13 kwietnia 2023 r.³,
- uwzględniając art. 5a ust. 3 lit. b) i art. 5a ust. 5 decyzji Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającej warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji⁴,
- uwzględniając art. 112 ust. 2 i 3 oraz art. 112 ust. 4 lit. c) Regulaminu,
- uwzględniając projekt rezolucji Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zdrowia

¹ Dz.U. L 70 z 16.3.2005, s. 1.

² Dz.U. L 31 z 1.2.2002, s. 1.

³ Reasoned opinion on the setting of import tolerances for fipronil in potatoes, sugar canes and commodities of animal origin [Uzasadniona opinia dotycząca określenia tolerancji importowych dla fipronilu w ziemniakach, trzcinie cukrowej i produktach pochodzenia zwierzęcego], Dziennik EFSA 2023;21(4):7931, <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/7931>.

⁴ Dz.U. L 184 z 17.7.1999, s. 23.

Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności,

- A. mając na uwadze, że fipronil jest aktywnym składnikiem systemicznych środków owadobójczych i produktów biobójczych i jest pobierany przez korzenie lub liście roślin i przenoszony do wszystkich innych części roślin, co sprawia, że są one toksyczne dla owadów roślinożernych;
- B. mając na uwadze, że ze względu na bardzo ostrą toksyczność dla pszczół fipronil nie jest dozwolony w większości przypadków zaprawiania nasion w Unii od 2013 r.⁵, a od 2017 r.⁶ nie jest zatwierdzony do stosowania na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009⁷;
- C. mając na uwadze, że najwyższe dopuszczalne poziomy pozostałości (NDP) fipronilu określono na poziomie odpowiedniej granicy oznaczalności zgodnie z art. 18 rozporządzenia (WE) nr 396/2005⁸;
- D. mając na uwadze, że w projekcie rozporządzenia Komisja proponuje podwojenie NDP dla fipronilu w trzcinie cukrowej;
- E. mając na uwadze, że ponieważ trzcina cukrowa jest pokarmem dla zwierząt, Komisja proponuje również podniesienie NDP fipronilu w tłuszczu wołowym, tłuszczu owczym i tłuszczu kozim nawet sześciokrotnie w porównaniu z obecnym poziomem;
- F. mając na uwadze, że proponowane tolerancje importowe dla fipronilu zostały zgłoszone przez producenta pestycydów, firmę BASF;
- G. mając na uwadze, że proponowane zwiększenie NDP fipronilu umożliwia stosowanie fipronilu jako środka do zaprawiania nasion w Brazylii, ułatwia wywóz i transport pozostałości trzciny cukrowej w celu wyżywienia europejskich zwierząt gospodarskich oraz ułatwia wywóz brazylijskiego mięsa do Unii;
- H. mając na uwadze, że rozporządzenie (WE) nr 396/2005 stanowi, iż pozostałości nie powinny występować w ilościach, które stanowią niedopuszczalne ryzyko dla ludzi oraz, w pewnych przypadkach, dla zwierząt;
- I. mając na uwadze, że zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 prawo

⁵ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 781/2013 z dnia 14 sierpnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 540/2011 w odniesieniu do warunków zatwierdzania substancji czynnej fipronil oraz zabraniające stosowania i sprzedaży nasion zaprawionych środkami ochrony roślin zawierającymi tę substancję czynną (Dz.U. L 219 z 15.8.2013, s. 22);

⁶ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2016/2035 z dnia 21 listopada 2016 r. zmieniające rozporządzenie wykonawcze (UE) nr 540/2011 w odniesieniu do okresów zatwierdzenia substancji czynnych fipronil i maneb (Dz.U. L 314 z 22.11.2016, s. 7).

⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz.U. L 309 z 24.11.2009, s. 1).

⁸ Rozporządzenie Komisji (UE) 2019/1792 z dnia 17 października 2019 r. zmieniające załączniki II, III i V do rozporządzenia (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości amitrolu, fipronilu, flupirsulfuronu metylowego, imazosulfuronu, izoproturonu, ortosulfuronu i triasulfuronu w określonych produktach lub na ich powierzchni (Dz.U. L 277 z 29.10.2019, s. 66).

żywnościowe służy realizacji co najmniej jednego z ogólnych celów dotyczących wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi oraz ochrony interesów konsumentów, z uwzględnieniem uczciwych praktyk w handlu żywnością, biorąc pod uwagę, tam gdzie jest to właściwe, ochronę zdrowia i warunków życia zwierząt, zdrowia roślin i środowiska naturalnego.

Ryzyko dla pszczół

- J. mając na uwadze, że obecny kryzys związany z owadami zapylającymi jest jednym z głównych zagrożeń dla różnorodności biologicznej oraz globalnego i lokalnego bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że kryzys ten może pogłębić problemy związane z ukrytym głodem, osłabia odporność ekosystemów i może zdestabilizować ekosystemy, które są kluczowe dla naszego życia⁹;
- K. mając na uwadze, że istnieje coraz więcej dowodów na to, że stosowanie fipronilu ma niszczący wpływ na różnorodność biologiczną, a w szczególności na pszczoły i inne owady zapylające¹⁰;
- L. mając na uwadze, że w komunikacie z 20 maja 2020 r. pt. „Strategia »od pola do stołu« na rzecz sprawiedliwego, zdrowego i przyjaznego dla środowiska systemu żywnościowego”¹¹ Komisja stwierdziła, że „UE będzie wspierać globalną transformację w kierunku zrównoważonych systemów rolno-spożywczych – zgodnie z celami tej strategii i celami zrównoważonego rozwoju” oraz że „UE może odegrać kluczową rolę w ustanawianiu globalnych standardów dzięki [tej] strategii”;
- M. mając na uwadze, że w 2022 r. Komisja zaproponowała¹² obniżenie NDP dla dwóch neonikotynoidów, które stwarzają wysokie ryzyko dla owadów zapylających, do najniższego poziomu, który można zmierzyć za pomocą najnowszych technologii, przy czym przywożone produkty nie mogą już zawierać pozostałości chlotianidyny i tiametoksamu;
- N. mając na uwadze, że w tym kontekście Komisja stwierdziła, że „biorąc pod uwagę wszystkie czynniki istotne dla rozpatrywanej kwestii zgodnie z art. 14 ust. 2, interpretowanym w świetle art. 11 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zgodnie z którym „[p]rzy ustalaniu i realizacji polityk i działań Unii, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, muszą być brane pod uwagę wymogi

⁹ Van der Sluijs, J.P., Vaage, N.S., „Pollinators and Global Food Security: the Need for Holistic Global Stewardship” [Zapylacze a globalne bezpieczeństwo żywnościowe: potrzeba holistycznego podejścia globalnego], *Food ethics* 1, 75–91 (2016), <https://doi.org/10.1007/s41055-016-0003-z>.

¹⁰ Pisa, L., Goulson, D., Yang, E.C. i in., „An update of the Worldwide Integrated Assessment (WIA) on systemic insecticides. Part 2: impacts on organisms and ecosystems” [Aktualizacja ogólnoświatowej zintegrowanej oceny systemicznych insektycydów. Część 2: wpływ na organizmy i ekosystemy], *Environmental Science and Pollution Research* 28, 11749–11797 (2021), <https://doi.org/10.1007/s11356-017-0341-3>.

¹¹ COM(2020)0381.

¹² https://food.ec.europa.eu/food-safety-news-0/farm-fork-strategy-member-states-approve-commission-proposal-lower-pesticide-residue-threshold-2022-09-27_en, Rozporządzenie Komisji (UE) 2023/334 z dnia 2 lutego 2023 r. zmieniające załączniki II i V do rozporządzenia (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości chlotianidyny i tiametoksamu w określonych produktach lub na ich powierzchni (Dz.U. L 47 z 15.2.2023, s. 29).

ochrony środowiska”, wszystkie obecne NDP chlotianidyny i tiametoksamu określone w rozporządzeniu (WE) nr 396/2005 należy obniżyć do granicy oznaczalności”;

- O. mając na uwadze, że fipronil jest podobny do neonicotynoidów ze względu na podobieństwa pod względem toksyczności, profili fizykochemicznych i obecności w środowisku¹³;
- P. mając na uwadze, że fipronil powinien zatem podlegać temu samemu rozumowaniu i tym samym zasadom, które mają zastosowanie do neonicotynoidów;

Ryzyko dla zdrowia

- Q. mając na uwadze, że długotrwałe spożywanie fipronilu może spowodować uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego, wątroby, tarczycy i nerek¹⁴;
- R. mając na uwadze, że fipronil został sklasyfikowany przez amerykańską Agencję Ochrony Środowiska jako „możliwy czynnik rakotwórczy dla człowieka”;
- S. mając na uwadze, że dopuszczalne dzienne spożycie ustalone dla fipronilu jest niskie i wynosi 0,0002 mg/kg masy ciała dziennie;
- T. mając na uwadze, że w uzasadnionej opinii z 13 marca 2023 r. EFSA w swojej ocenie narażenia krótkoterminowego uwzględnił jedynie pozostałości w trzcinie cukrowej i produktach pochodzenia zwierzęcego, w przypadku których konieczna byłaby zmiana obowiązujących NDP, tj. w tłuszczu wołowym, ovczym i kozim;
- U. mając na uwadze, że fipronil jest nadal powszechnie stosowany w zwalczaniu szkodników i nadmiernie stosowany w zwalczaniu wektorów u zwierząt domowych i zwierząt gospodarskich, co prowadzi do powszechnego skażenia środowiska¹⁵;
- V. mając na uwadze, że fipronil i jego metabolity wykryto w próbkach środowiskowych, takich jak wody powierzchniowe, woda pitna, pyły wewnątrz i na zewnątrz, oraz w próbkach żywności, w tym w warzywach, próbkach dietetycznych, jajach, mleku, herbatach itp., a także w próbkach biologicznych, takich jak mocz, surowica i włosy¹⁶;
- W. mając na uwadze, że wszystko to wskazuje, iż fipronil jest wszechobecny w środowisku

¹³ Simon-Delso, N., Amaral-Rogers, V., Belzunces, L.P. i in., „Systemic insecticides (neonicotinoids and fipronil): trends, uses, mode of action and metabolites” [Systemiczne insektycydy (neonicotynoidy i fipronil): tendencje, wykorzystanie, sposób działania i metabolity], *Environmental Science Pollution Research* 22, 5–34 (2015), <https://doi.org/10.1007/s11356-014-3470-y>.

¹⁴ EFSA conclusion regarding the peer review of the pesticide risk assessment of the active substance fipronil [Wnioski EFSA z wzajemnej weryfikacji oceny ryzyka stwarzanego przez pestycydy, dotyczącej substancji czynnej fipronil], *EFSA Scientific Report* (2006) 65, 1-110, <https://doi.org/10.2903/j.efsa.2006.65r>; Chen, D., Li, J., Zhao, Y. i Wu, Y., „Human Exposure of Fipronil Insecticide and the Associated Health Risk” [Ekspozycja ludzi na fipronil (insektycyd) i powiązane ryzyko dla zdrowia], *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 12 stycznia 2022 r.; 70 (1), 63-71, <https://doi.org/10.1021/acs.jafc.1c05694>.

¹⁵ Chen, D., Li, J., Zhao, Y. i Wu, Y., „Human Exposure of Fipronil Insecticide and the Associated Health Risk” [Ekspozycja ludzi na fipronil (insektycyd) i powiązane ryzyko dla zdrowia], *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, 12 stycznia 2022 r.; 70 (1), 63-71, <https://doi.org/10.1021/acs.jafc.1c05694>.

¹⁶ Tamże.

i z dużym prawdopodobieństwem trafi na nasze talerze i do naszych organizmów, również za pośrednictwem różnych innych dróg narażenia;

- X. mając na uwadze, że w 2017 r. wykryto, że w wyniku nielegalnego stosowania fipronilu w gospodarstwach drobiarskich w Europie i Azji doszło do skażenia ogromnej liczby jaj i produktów jajecznych oraz dużej ilości mięsa drobiowego, wskutek czego skażone kurczęta musiały zostać przedwcześnie uśmiercone, a jaja, produkty jajeczne i mięso drobiowe musiały zostać zniszczone;
- Y. mając na uwadze, że według holenderskiego Krajowego Instytutu Zdrowia Publicznego i Środowiska¹⁷ w niektórych przypadkach dopuszczalne dzienne spożycie u dzieci mogło zostać przekroczone ze względu na przypadki poważnych i kompleksowych oszustw w branży spożywczej związanych z fipronilem;
- Z. mając na uwadze, że ostatni pełny przegląd EFSA dotyczący fipronilu pochodzi z 2006 r.; mając na uwadze, że nowsze dowody naukowe rodzą obawy, że fipronil może mieć skutki genotoksyczne¹⁸;

Uwagi końcowe

- AA. mając na uwadze, że w zharmonizowanym systemie klasyfikacji i oznakowania, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008¹⁹ fipronil sklasyfikowano jako substancję stwarzającą zagrożenie dla środowiska wodnego (Aquatic Acute 1, Aquatic Chronic 1) oraz zaliczono do grupy „Działanie toksyczne na narządy docelowe – powtarzane narażenie kategoria 1”;
- AB. mając na uwadze, że fipronil figuruje w propozycji ograniczeń dotyczących substancji per- i polifluoroalkilowych (PFAS) jako substancja zgodna z definicją OECD dotyczącą PFAS²⁰;
- AC. mając na uwadze, że w komunikacie z 14 października 2020 r. pt. „Strategia w zakresie chemikaliów na rzecz zrównoważoności na rzecz nietoksycznego środowiska”²¹ Komisja zobowiązała się do zaproponowania kompleksowego zestawu działań mających na celu rozwiązanie problemu stosowania PFAS i zanieczyszczenia nimi;

¹⁷ RIVM z 28 września 2017 r. „Ocena ryzyka związanego z długotrwałym spożyciem fipronilu w wyniku konsumpcji jaj i produktów jajecznych”, <https://www.rivm.nl/documenten/risicobeoordeling-van-lange-termijn-inname-van-fipronil-via-consumptie-van-ei-en-ei>

¹⁸ Badgujar, P., Selkar, N., Chandratre, G. i in., „Fipronil-induced genotoxicity and DNA damage in vivo: Protective effect of vitamin E” [Genotoksyczność i uszkodzenie DNA in vivo wywołane fipronilem: działanie ochronne witaminy E], *Human & Experimental Toxicology*, 2017;36(5):508-519, <https://doi.org/10.1177/0960327116655388>; Lovinskaya, A.V., Kolumbayeva, S.Z., Kolomiets, O.L., Abilev, S.K., „Genotoxic effects of pesticide fipronil in somatic and generative cells of mice” [Genotoksyczne skutki fipronilu (pestycyd) w komórkach somatycznych i generatywnych u mysz], *Genetika* 2016, maj; 52(5):561-8, Russian, PMID: 29368479.

¹⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz.U. L 353 z 31.12.2008, s. 1).

²⁰ <https://echa.europa.eu/fr/registry-of-restriction-intentions/-/dislist/details/0b0236e18663449b>, zob. Załącznik A.

²¹ COM(2020)0667.

- AD. mając na uwadze, że Komisja musi chronić środowisko i obywatele europejskich na podstawie dostępnych informacji naukowych, korzystając z obowiązków i możliwości prawnych przewidzianych w rozporządzeniu (WE) nr 396/2005 i rozporządzeniu (WE) nr 178/2002 w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi i zwierząt oraz środowiska;
- AE. mając na uwadze, że proponowane NDP nie zapewniają wysokiego poziomu ochrony pszczoł i innych owadów zapylających w Brazylii i nie chronią zdrowia obywateli w Europie, a zatem są sprzeczne z rozporządzeniem (WE) nr 396/2005 i rozporządzeniem (WE) nr 178/2002;
1. sprzeciwia się przyjęciu projektu rozporządzenia Komisji;
 2. uważa, że projekt rozporządzenia Komisji nie jest zgodny z celem i postanowieniami rozporządzenia (WE) nr 396/2005 i rozporządzenia (WE) nr 178/2002;
 3. wzywa Komisję do wycofania projektu rozporządzenia;
 4. wzywa Komisję do utrzymania NDP dla fipronilu na obecnym poziomie granicy oznaczalności oraz do odrzucenia wszelkich wniosków o tolerancje importowe;
 5. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji oraz rządów i parlamentom państw członkowskich.